

Jakie podmioty samorządowe i w jakim zakresie mogą tworzyć spółki prawa handlowego?

Art. 2 ustawy o gospodarce komunalnej przewiduje, że gospodarka komunalna może być prowadzona przez jednostki samorządu terytorialnego w szczególności w formach samorządowego zakładu budżetowego lub spółek prawa handlowego.

Art. 9 i 10 wskazanej ustawy doprecyzowują określone w art. 2 formy prowadzenia gospodarki komunalnej przez jednostki samorządu terytorialnego.

Przepis art. 9 ust. 1 dotyczy form prowadzenia gospodarki komunalnej w sferze użyteczności publicznej. Jednostki samorządu terytorialnego wszystkich szczebli, miasto stołeczne Warszawa, związki międzygminne, mogą wykorzystać do prowadzenia gospodarki komunalnej w sferze użyteczności publicznej spółkę z o.o., spółkę akcyjną oraz samorządowy zakład budżetowy. Województwa samorządowe w sferze użyteczności publicznej mogą tworzyć spółdzielnie i przystępować do spółdzielni. Działalność w sferze użyteczności publicznej z wykorzystaniem kapitałowych spółek prawa handlowego, analogicznie do samorządowych zakładów budżetowych, może dotyczyć:

- 1) gospodarki mieszkaniowej i gospodarowania lokalami użytkowymi;
- 2) dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego;
- 3) wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz;
- 4) lokalnego transportu zbiorowego;
- 5) targowisk i hal targowych;
- 6) zieleni gminnej i zadrzewień;
- 7) kultury fizycznej i sportu, w tym utrzymywania terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych;
- 8) utrzymywania różnych gatunków egzotycznych i krajowych zwierząt, w tym w szczególności prowadzenia hodowli zwierząt zagrożonych wyginięciem, w celu ich ochrony poza miejscem naturalnego występowania,
- 9) cmentarzy.

Zakres działalności komunalnych spółek kapitałowych w sferze użyteczności publicznej jest zamknięty. Ewentualnie w innych aktach prawnych mogą być zawarte regulacje określające dodatkowy przedmiot działalności w sferze użyteczności publicznej.

Kapitałową spółkę komunalną do realizacji zadań z zakresu użyteczności publicznej może powołać jedna jednostka samorządu terytorialnego, kilka jednostek - takich samych oraz różnych szczebli, jednostka samorządu terytorialnego ze związkiem międzygminnym, miasto stołeczne Warszawa z inną jednostką samorządu terytorialnego, a także związek międzygminny. Ustawa o gospodarce komunalnej nie zawiera w tym zakresie ograniczeń. Spółkę z o.o. i akcyjną do prowadzenia działalności komunalnej w sferze użyteczności publicznej jednostka samorządu terytorialnego może utworzyć z podmiotami spoza sektora publicznego, tzn. z podmiotami prywatnymi. Jednostka samorządu terytorialnego może również przystąpić do już istniejącej spółki kapitałowej przez nabycie jej akcji lub udziałów (W. Gonet, Ustawa o gospodarce komunalnej. Komentarz. Wzory umów i regulaminów. LexPolonica).